

Hvor går ENTSO-E – konsekvenser for kraftmarkedet i Norden

Konserndirektør
Bente Hagem
Norges Energidager 2009

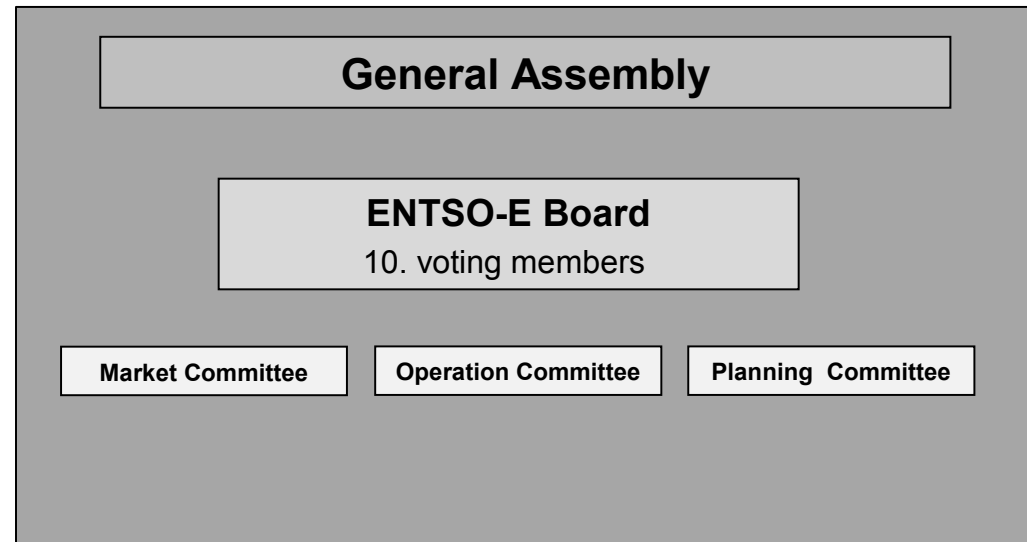
Verdien av vannkraften blir bestemt i Brussel

- ❖ Den 3. elmarkedspakke inneholder nye verktøy for å skape ett europeisk marked
- ❖ Verktøyet har navnet Codes
- ❖ EU etablerer europeiske institusjoner
  - ACER
  - ENTSO-E
  - ENTSO-G

ENTSO-E – en sentral aktør i utviklingen

- ❖ Består av 42 TSOer – Statnett er fullverdig medlem
- ❖ GA er høyeste beslutningsorgan
- ❖ Hovedkontor i Brussel
- ❖ Sekretariat med 25 ansatte
- ❖ Regionale grupper innenfor de ulike komiteene
- ❖ Vi satser og vil bruke ca 10 årsverk

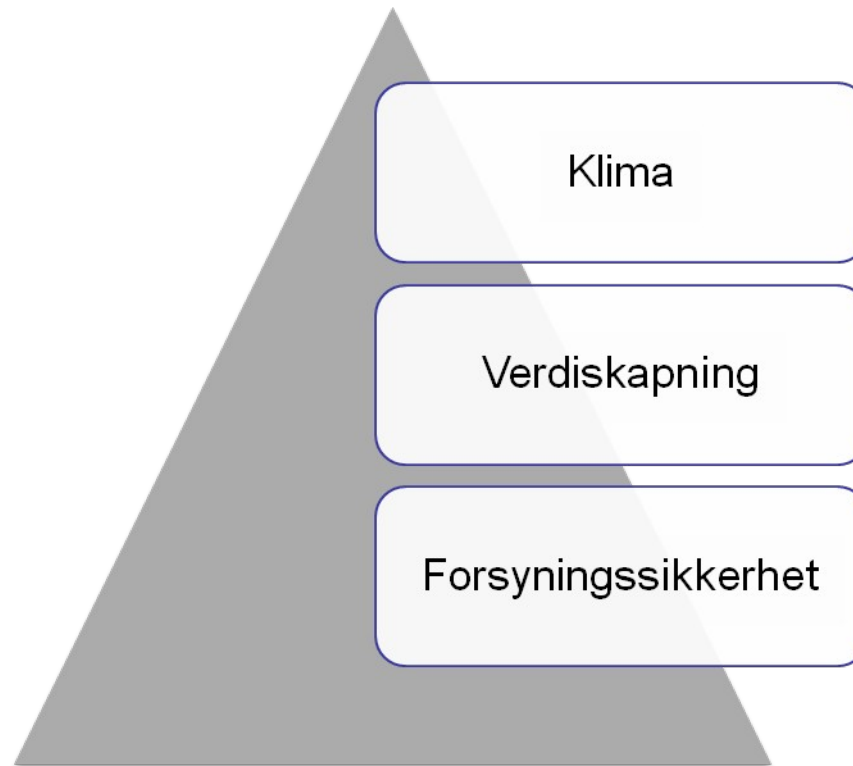

ENTSO-E vil legge til rette for et europeisk kraftmarked

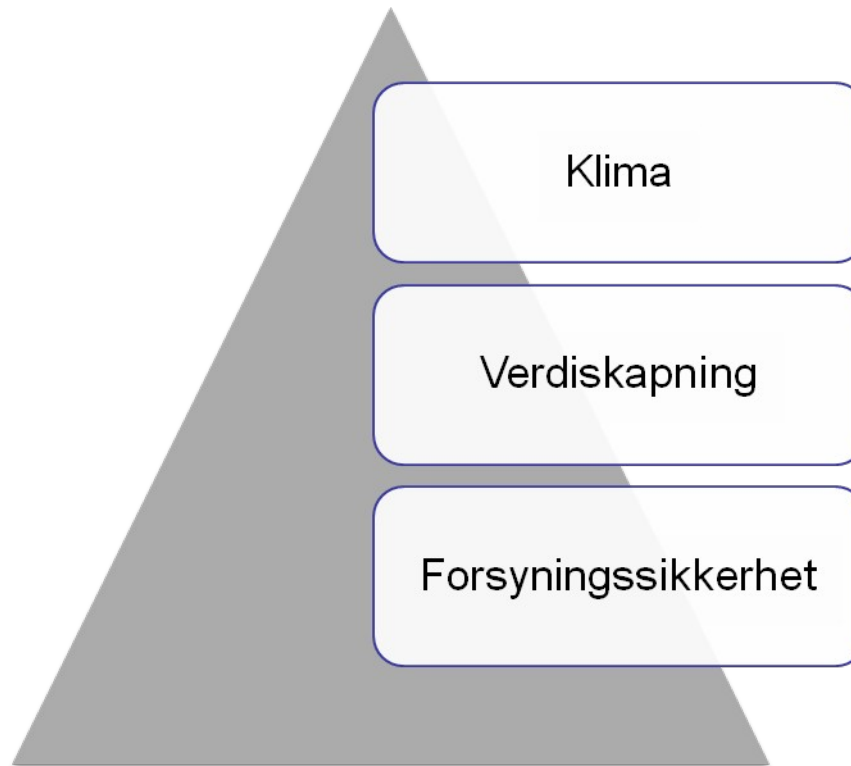
- ❖ Utarbeide et årlig arbeidsprogram
  - Arbeidsprogrammet for 2009-2010 er på offentlig høring frem til 30. november (www.entsoe.eu)

- ❖ Utarbeide utkast til codes og gjennomføre høringer
  - Gir rammer for markedsløsninger
  - Pilot code på tilknytting av vindkraft

- ❖ Utarbeide 10 års nettutviklingsplan i løpet av våren 2010
  - Vil komme på offentlig høring

Europeisk strategi

Statnett strategi

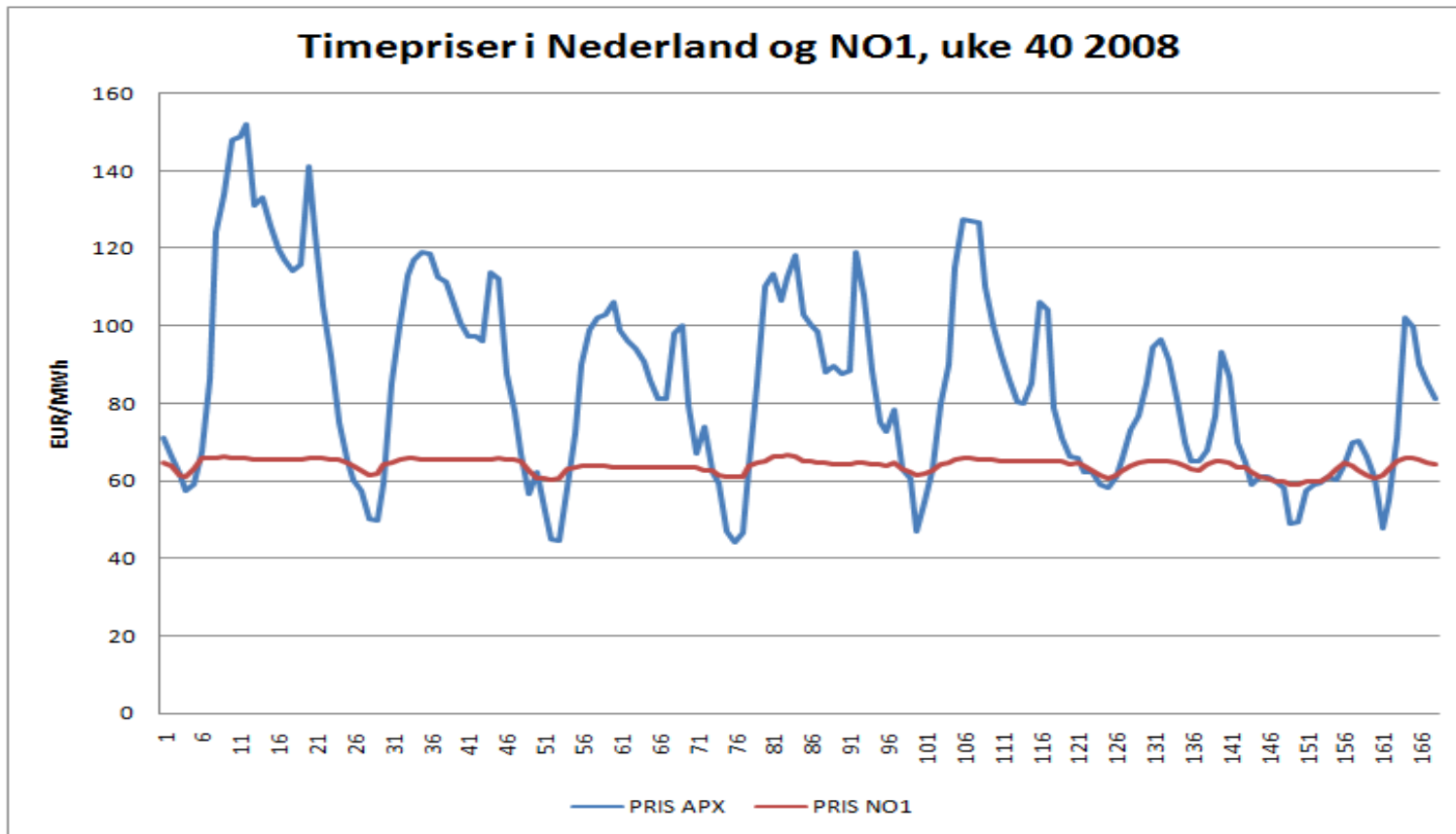

Våre fokusområder

-
- Bygger nye utenlandsforbindelser
  - Utvikler nye markedsmodeller
  - Sikrer salg av nye kraftprodukter

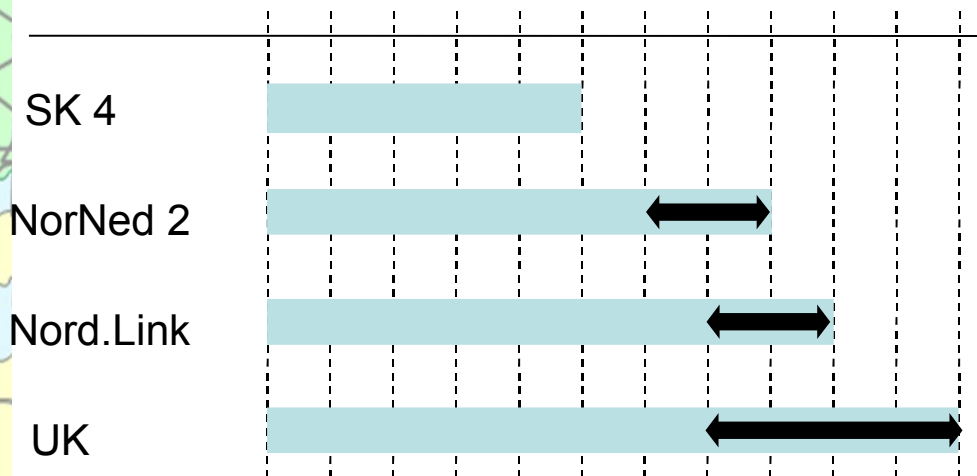
Nye utenlandsforbindelser - Verdien av forskjellighet

- Bygger nye utenlandsforbindelser
- Utvikler nye markedsmodeller
- Sikre salg av nye kraftprodukter

Nye utenlandsforbindelser

- Bygger nye utenlandsforbindelser
- Utvikler nye markedsmodeller
- Sikre salg av nye kraftprodukter

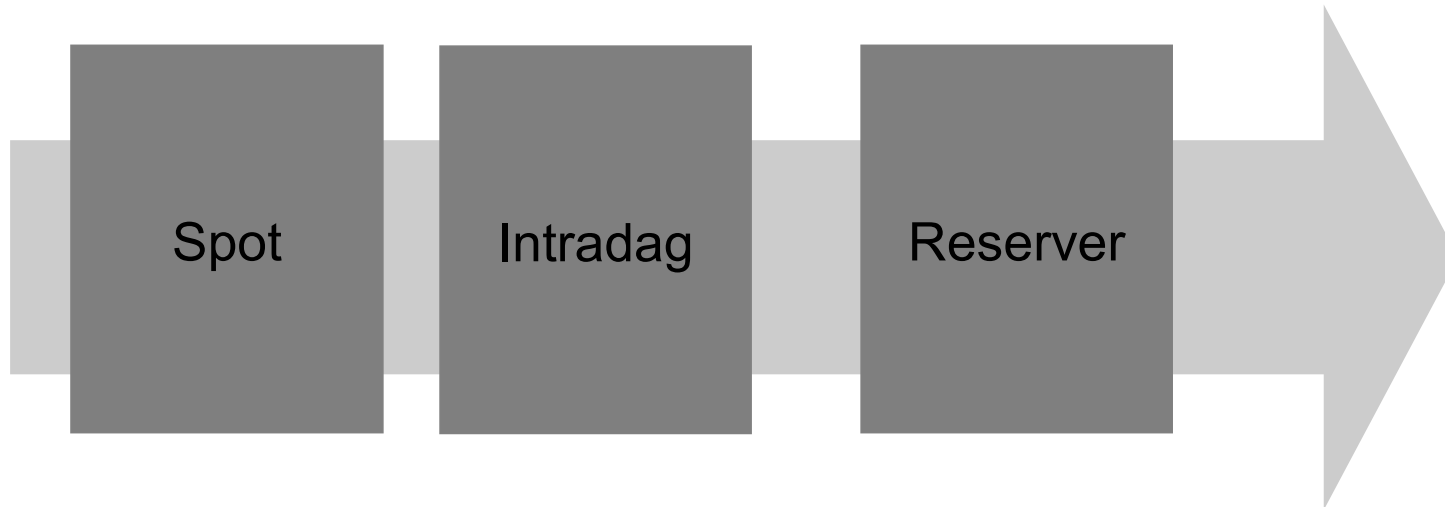

Utvikler nye markedsmodeller

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

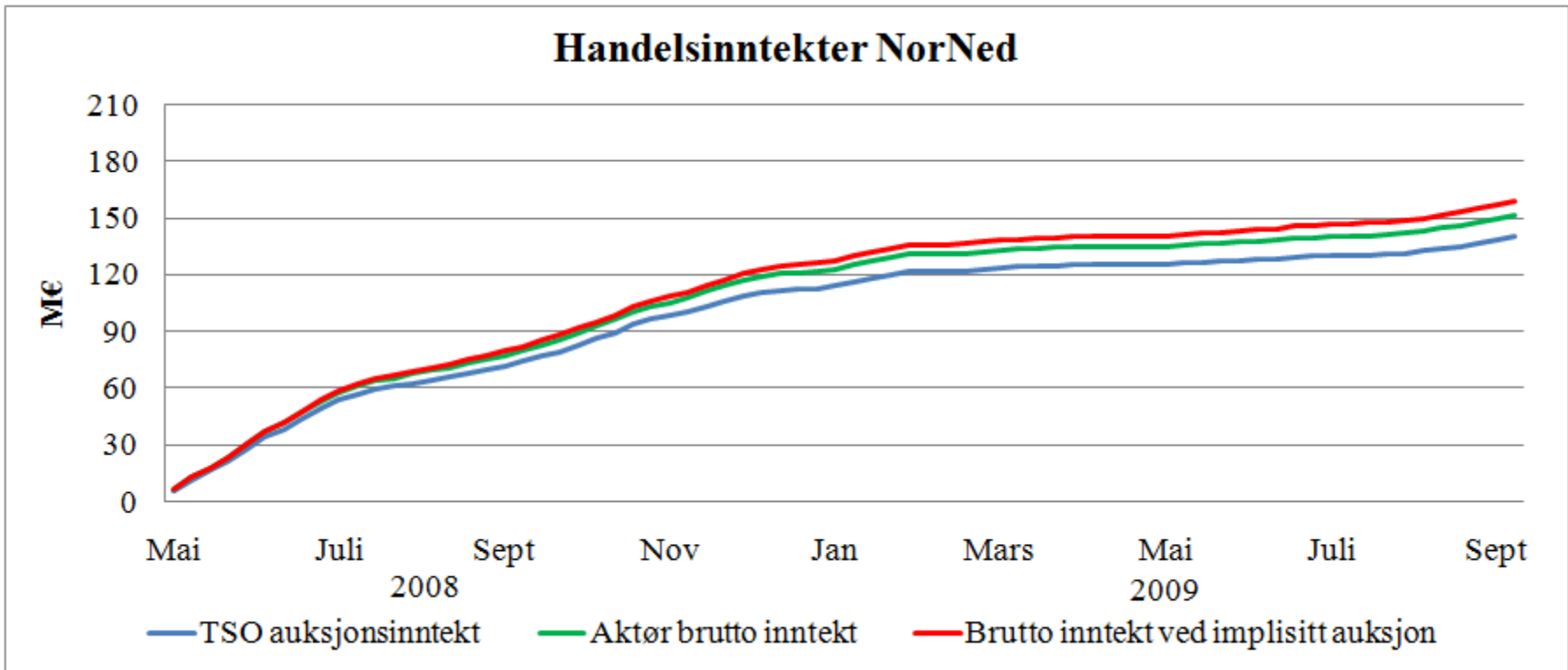
Utvikler nye markedsmodeller

- Implisitt auksjoner gir bedre verdiskapning og miljø

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

20 M€ lavere inntekt med eksplisitt enn med implisitt auksjon

Utvikler nye markedsmodeller

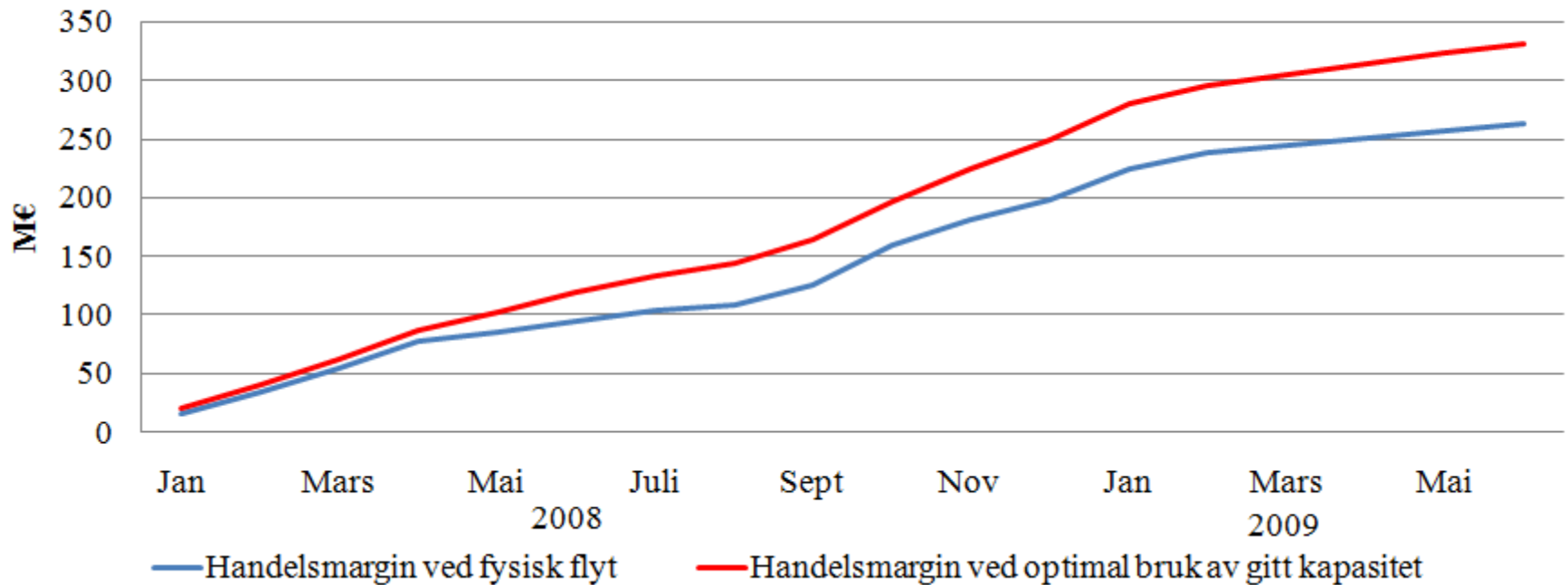
- Implisitte auksjoner gir også bedre likviditet

• Bygger nye utenlandsforbindelser

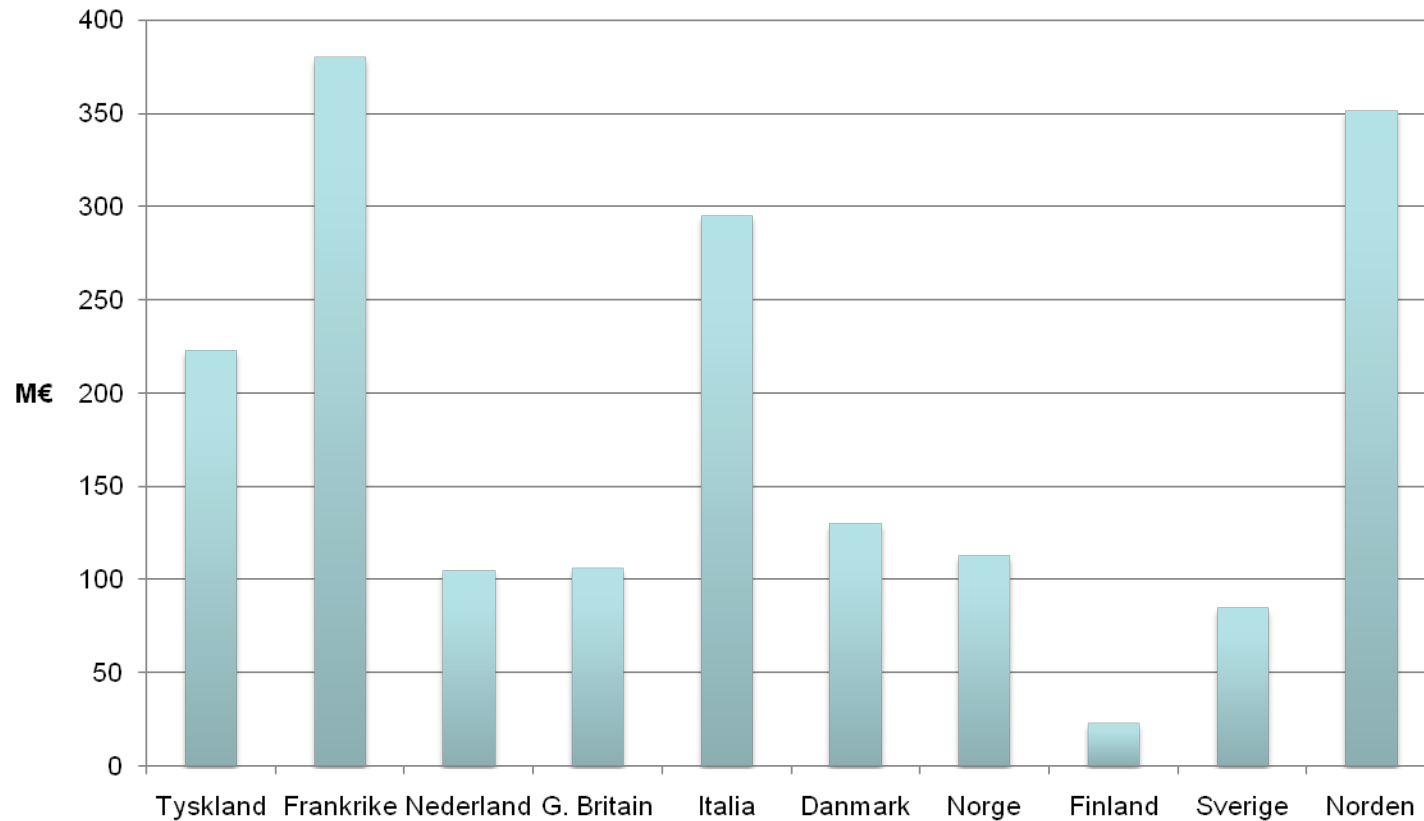
• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

Handelsmargin Norden - Tyskland

Flaskehalsinntekter i Europa i M€ (2008)

Utvikler nye markedsmodeller

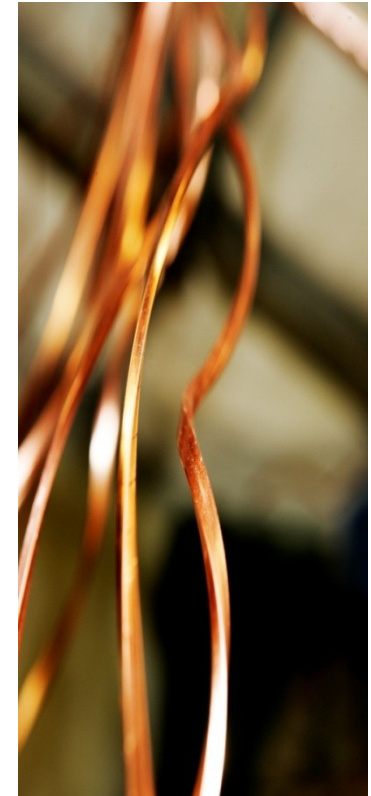
- ”Declaration of Dependence”

- ❖ – *En* prisberegning i CWE og Norden
- ❖ TSOene i CWE og Norden har startet opp et prosjekt for å koble områdene
- ❖ Prosjektet skal innen utgangen av året fastsette:
  - ❖ Governance struktur
  - ❖ Rolleavklaring mellom aktører
  - ❖ Plan for implementering
- ❖ Ambisjon om oppstart i 2011

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

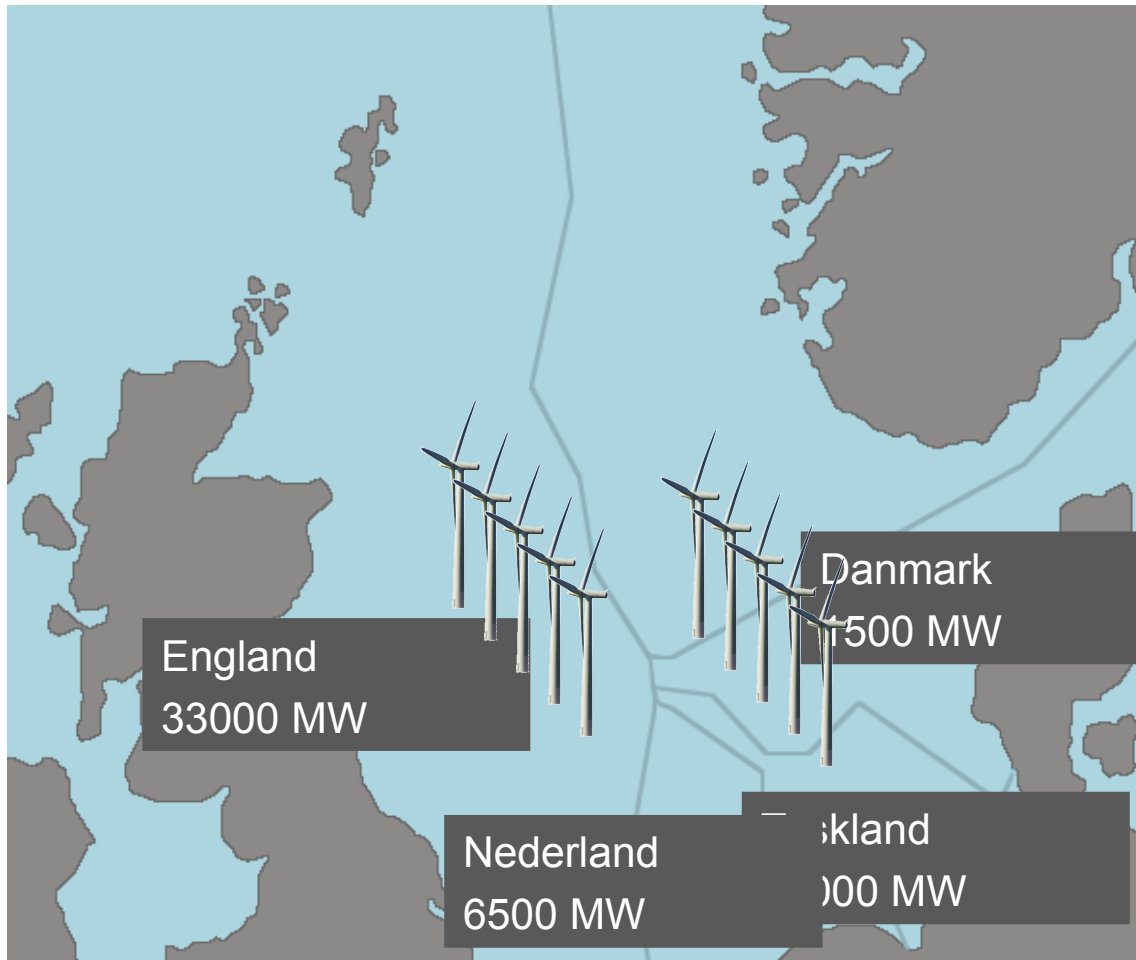
Sikrer salg av nye kraftprodukter

- Planer for mye vindkraft i vårt nærområde

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

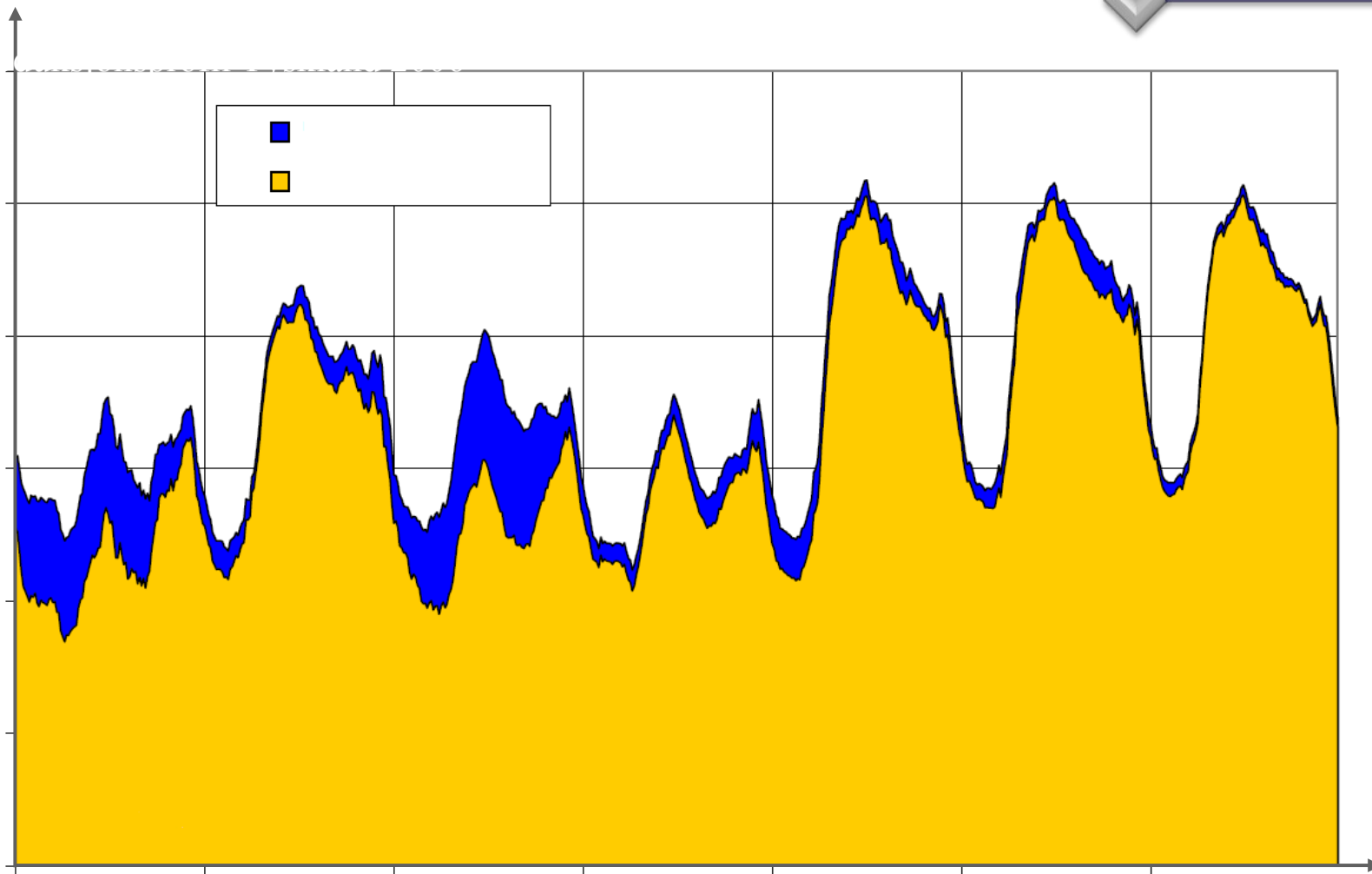
• Sikre salg av nye kraftprodukter

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

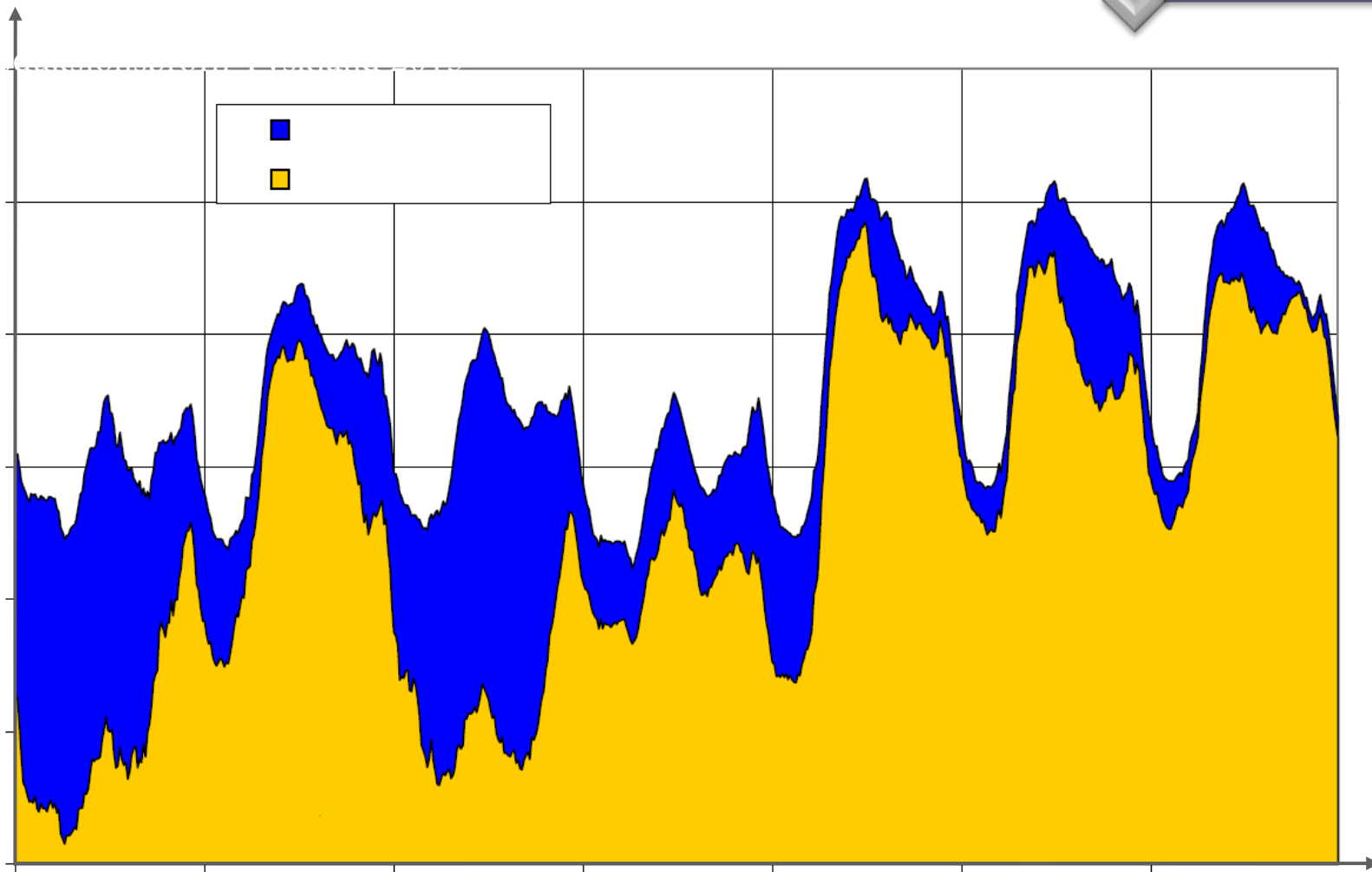
• Sikre salg av nye kraftprodukter

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

Sikrer salg av nye kraftprodukter - gjennom kommersielle avtaler

- Effektive handelsløsninger for
  - Spot
  - Intradag
  - Reserver
- Reservasjon av kapasitet dersom dette er samfunnsøkonomisk gunstig
- Ingen transittkompensasjon
- Verdi av salg tredjeland

Europeiske aktivitet gir resultater

- ❖ Enighet om priskobling (implisitte auksjoner) i CWE og Norden
- ❖ Transittkompensasjon (ITC) blir sannsynligvis redusert
- ❖ Fått aksept for å kunne reserve kapasitet på utenlandsforbindelser til reserver
- ❖ Gjennomslag for gode handelsløsninger i nye kommersielle prosjekter
- ❖ Arbeidet godt koordinert med myndigheter og EBL

Vi er godt posisjonert

- ❖ Sentralt posisjonert
  - Fullverdig medlem i ENTSO-E
  - Medlem i ENTSO-E Board
  - Prosjektlederen i CWE – Nordic Market Coupling Project
- ❖ Tett samarbeid med SvK
  - Eier 60% av NordPool Spot sammen med SVK
  - Mange felles utfordringer i Norden
  - Sterk allianse inn i det europeiske arbeidet
- ❖ Skal bygge nye utenlandsforbindelser
  - Bruker prosjektene strategisk

Et effektivt marked fra Finland til Frankrike

• Bygger nye utenlandsforbindelser

• Utvikler nye markedsmodeller

• Sikre salg av nye kraftprodukter

